

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Nds/59/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200546
Dátum vydania rozhodnutia:	01.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5014200546.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: L., s doručovacou adresou R. X/XX, XXXXX U. proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, o návrhu Krajského súdu v Žiline na určenie miestne príslušného súdu na prejednanie a rozhodnutie veci, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky u r č u j e , že vec prejedná a rozhodne Krajský súd v Žiline.

Odôvodnenie

I.

Požiadavka krajského súdu

1. Žalobou zo dňa 24. apríla 2014, podanou na Krajský súd v Žiline, sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8547-3/2014-BA zo 17. januára 2014 a s tým súvisiacim postupom žalovanej.

2. Krajský súd v Žiline predložil uvedenú vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej na účely uznesenia „Najvyšší súd“) na rozhodnutie postupom podľa § 11 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia tiež „O.s.p.“), t. j. aby Najvyšší súd určil, ktorý súd vec prejedná a rozhodne.

3. V prípise krajský súd konštatoval, že predmetná vec patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky (viď § 7 ods. 2 O.s.p.), konkrétne krajského súdu (a contrario § 246 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ale podmienky miestnej príslušnosti chýbajú, alebo ich nemožno zistiť s poukazom na § 246a ods. 1 O.s.p., nakoľko žalobkyňa ako občan Poľskej republiky nemá v Slovenskej republike všeobecný súd (viď § 85 a § 85a O.s.p.).

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 11 ods. 1 a 3 O.s.p. sa konanie uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia.

Ak ide o vec, ktorá patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, ale podmienky miestnej príslušnosti chýbajú alebo ich nemožno zistiť, Najvyšší súd Slovenskej republiky určí, ktorý súd vec prejedná a rozhodne.

4. Ďalej zdôraznil procesnú zásadu perpetuation fori modifikovanú charakterom správneho súdnictva. Podľa krajského súdu v prípade rozhodnutia orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky kritériom pre určenie miestnej príslušnosti nie je sídlo správneho orgánu ale všeobecný súd navrhovateľa, ktorú definíciu Piata časť Občianskeho súdneho poriadku na rozdiel od Tretej časti (viď § 85 ods. 1 a § 86 ods. 1 a 2 O.s.p.) neobsahuje.

Krajský súd pri hore uvedených ustanoveniach položil dôraz na zákonodarcom uprednostnený termín občan Slovenskej republiky ako aj na celoslovenský rozsah pracovných činností žalobkyne.

5. Záverom krajský súd poukazuje aj na to, že Najvyšší súd v inej rozhodovacej činnosti určil, že obdobné žaloby poľských občanov aj v prípadoch, že schránkové sídlo zamestnávateľa účastníka bolo v Čadci, prejedná Krajský súd v Trenčíne (napr. sp.zn. 9Nds/13/2014, 9Nds/14/2014, 9Nds/15/2014, 9Nds/16/2014 a 9Nds/19/2014).

II.

Právny názor Najvyššieho súdu

6. Najvyšší súd postupom podľa § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. v spojení s § 11 ods. 3 O.s.p. po posúdení prípisu predloženého Krajským súdom v Žiline podľa jeho obsahu na svojom neverejnom zasadnutí dospel k názoru, že ide o žiadosť na zaujatie stanoviska podľa § 11 ods. 3 O.s.p. za situácie, kedy v dôsledku účasti zahraničného účastníka v súdnom konaní pred správnym súdom podmienky na určenie miestnej príslušnosti súdu v danej agende, t. j. najmä absencia bydliska, chýbajú.

7. Po oboznámení sa s obsahom spisu ako aj po zadovážení iných údajov Najvyšší súd jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k názoru, že sú splnené podmienky na určenie súdu na prejednanie a rozhodnutie v predmetnej veci.

8. Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa sa podaním žaloby domáha preskúmania zákonnosti vyššie uvedeného rozhodnutia a postupu žalovanej. Krajský súd prostredníctvom hore uvedeného predkladacieho prípisu odôvodnil (viď body č. 3 až 5) svoj názor, že podmienky na určenie miestnej príslušnosti chýbajú. Súčasne konštatoval, že žalobkyňa nie je občanom Slovenskej republiky a krajský súd ešte nezačal konať vo veci samej, pričom sa za takéto konanie spravidla považuje otvorenie pojednávania vo veci samej a výzva súdu na prednesenie návrhu (žaloby).

9. Právny základ pre vydanie uznesenia o určení miestnej príslušnosti konajúceho súdu s prihliadnutím na štátne občianstvo žalobkyne tvorí nasledujúcu zoznam nižšie uvedených právnych noriem:

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa § 3 ods. 3 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 244 ods. 3 O.s.p. rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy

alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 244 ods. 6 O.s.p. primerane podľa ustanovení tejto časti konajú a rozhodujú sudy aj vtedy, ak to ustanoví osobitný predpis alebo ak preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy vyplýva z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Podľa § 246 ods. 1 O.s.p. sú na preskúmanie rozhodnutí a postupov vecne príslušné krajské sudy, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 246a ods. 1 O.s.p. je miestne príslušným súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

Podľa § 85 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. je všeobecným súdom občana súd, v obvode ktorého má občan bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd, v obvode ktorého sa zdržuje.

10. V právnom štáte zásada zákonného sudcu predstavuje jednu zo základných garancií nezávislého a neustranného rozhodovania orgánov súdnej moci. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel s tým, že bude eliminovaný výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09), ktoré stanovuje zákonodarca a nie samotná súdna moc.

11. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby nerozhodoval súd, ktorý nemá právomoc konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, t.j. aby nebol určený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch; pre posudzovaný prípad v Občianskom súdnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva.

12. Z týchto zákonných úprav vyplýva, že pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

K týmto kritériám treba na prvom mieste priradiť vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov, ktorú si konajúci súd určuje, odmieta alebo posudzuje na základe zásady iura novit curia.

13. V prejednávanej veci je nepochybné, že právomoc slovenského súdu na funkčnej úrovni krajský súd je daná.

Krajský súd predložil vec na rozhodnutie o miestnej príslušnosti s odôvodnením, že tieto podmienky chýbajú.

14. V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd konštatuje, že z vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že pri rozhodovaní o žalobách podľa Druhej hlavy Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je miestne príslušným na prejednanie veci a jej rozhodnutie, ak ide o rozhodnutie správneho orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, krajský súd, v obvode ktorého je všeobecný súd navrhovateľa, t. j. žalobkyne (okrem ústredných orgánov štátnej správy). Žalovaná, ako správne konštatoval krajský súd, je nepochybne takýmto správnym orgánom.

15. V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd, neodkláňajúc sa od svojej ustálenej judikatúry, zdôrazňuje, že základným kritériom pre výber miestne príslušného súdu v Slovenskej republike je miesto, kde účastník prejavil (a to aj pred podaním návrhu), resp. prejavuje svoju vôľu sa zdržiavať (viď § 85 ods. 1 O.s.p.), a to už trvale alebo prechodne, lebo takéto miesto by mu malo uľahčiť dostupnosť súdu. Základným návodom pre určenie tohto miesta je bydlisko, ktorého pojmový rozsah ako aj obsah už judikatúra slovenských súdov v minulosti dostatočne vymedzila. V prípade pochybností o mieste bydliska je potom nutné vychádzať z kritéria zákonodarcu zakotveného v závere ustanovenia § 85 ods. 1 O.s.p., t. j. z miesta, kde sa zdržiava.

16. Z výpisu zo živnostenského registra Okresného úradu Čadca ako aj z podanej žaloby nepochybne vyplýva, že žalobkyňa mala vykonávať pracovnú činnosť na území Slovenskej republiky na základe dodatočne uzavretej pracovnej zmluvy z 09. apríla 2010 u zamestnávateľa s obchodným menom Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING s adresou miesta podnikania 022 01 Čadca, Palárikova č. 76, resp. 919 10 Buková 22 (s dátumom do 24. novembra 2011).

Opísané miesto na základe dostupných informácií je nutné vyhodnotiť v zmysle § 85 ods. 1 O.s.p. ako miesto rozhodné pre založenie miestnej príslušnosti správneho súdu.

17. Z uvedených dôvodov senát Najvyššieho súdu, nemeniac svoj doterajší právny názor, v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 11 ods. 3 O.s.p. jednomyselne určil, že na prejednanie a rozhodnutie v danej veci je príslušným Krajský súd v Žiline. Obdobný postup Najvyšší súd zvolil nielen vo veci pod sp.zn. 10 Nds/3/2013, resp. 5 Nds/1/2007 ale aj v iných veciach; t.j. ide o ustálené judikačné rozhodovanie.

Uvedený právny názor nespochybňuje ani komunitárne právo.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).